

Ocjenjivanje: san ili noćna mora

Učenici i studenti obično misle kako mi uživamo kad provjeravamo i ocjenjujemo njihovo znanje, odnosno, ono što nam oni ponude pod znanjem u tom procesu. Neki učitelji su mi čak pričali kako im je to bio san, glavni motiv u odabiru profesije: moć koju daje ocjenjivanje. No, san se pretvorio u noćnu moru. *Mijenjam jedan sat ispitivanja i ocjenjivanja za tri sata obrade novih sadržaja; nastavne strategije i metode po izboru.* Dobro, moguće je da nekad netko nekoga sa zadovoljstvom sruši na ispitu ili mu jedinicu upiše preko cijele rubrike ali to ne bi priznao ni pod hipnozom. Neki slove kao strogi u ocjenjivanju a neki su blagi – neovisno o onome što ocjenjuju: učeničko znanje, novinske reklame ili ptice pjevice. O čemu ovisi ta osobna jednadžba? **Maja Ćuk-Djilas** i **Miroslav Bagarić** ispitivali su odnos nastavnicike osobne jednadžbe, stavova prema ocjenjivanju i nekih osobina njihove ličnosti. Svi njihovi nalazi su u članku; recimo samo da se pokazalo kako su nastavnici s visokim kriterijem manje neurotični, emocionalno su stabilniji, introvertirani, otvoreni za iskustva i neovisni o mišljenju drugih.

Anela Nikčević-Milković, Elvira Biljan i **Ana Jerković** istraživale su povezanost komponenti samoregulacije učenja sa školskim uspjehom i zadovoljstvom sa školom kod učenika 5. i 8. razreda. Samo par riječi o samoregulaciji. Nema sumnje da ste u razredu opazili učenike koji su jako samodisciplinirani: ponekad se čini kao da im nisu potrebni vanjski poticaji za učenje jer im je kao motivacija dovoljno to što su nešto uspješno naučili. Oni znaju koristiti različite strategije učenja, vjeruju kako su u stanju naučiti ono što treba, uče s namjerom da nauče a ne samo da dobiju dobru ocjenu, znaju koliko im vremena treba da bi nešto naučili, koncentracija im nije problem... Naravno da onda postižu i bolji uspjeh. Nažalost, vještine samoregulacije se ne uče u školi; neki ih učenici spontano razvijaju. Svrha ovoga rada bila je ispitati razlike u nekim komponentama samoregulacije učenja (strategije učenja, samoefikasnost, samopoštovanje) s obzirom na dob i rod, povezanost tih komponenata sa školskim ocjenama i zadovoljstvom školom te ispitati koliko navedene komponente

samoregulacije učenja mogu predvidjeti objektivni školski uspjeh učenika (izražen školskim ocjenama) i zadovoljstvo školom. Dobiveni su zanimljivi rezultati ali sad sam se već previše raspisala o ovome pa je najbolje da sami pročitate.

Ipak moram nešto dodati. Kad je sve ovo već bilo gotovo, objavljen je sveučilišni udžbenik, **Izabele Sorić** *Samoregulacija učenja: možemo li naučiti učiti*. **Majda Rijavec** je odmah napravila prikaz ove doista posebne knjige od čak 665 stranica! No, nije knjiga posebna samo po broju stranica. Evo samo odlomka iz Majdinog teksta: „U svom predgovoru udžbeniku autorica navodi da se škola sve manje doživljava kao „sretno mjesto“ – bez obzira radi li se o učenicima, učiteljima ili roditeljima. Razlozi su mnogobrojni, ali neki od njih sigurno su povezani s tim što učenici ne prepoznaju vrijednost znanja, ne prepoznaju smisao i svrhu onoga što uče i ne znaju kako učiti. Autorica vjeruje da će ovaj udžbenik bar neke sudionike procesa obrazovanja potaknuti na promjene koje će učenicima olakšati samoregulaciju vlastitog učenja i vratiti ljubav u školske klupe. Ona je svoje učinila napisavši ovaj udžbenik. Ostalo ostaje na svima nama.“ Ja se odmah bacam na njegovo proučavanje.

Davorka Bačeković-Mitrović i **Vladimira Velički** ispitale su mišljenja učitelja razredne nastave Bjelovarsko-bilogorske županije o jezičnim osobitostima metodičkih tekstova u obrazovnim softverima za početno čitanje na hrvatskome jeziku. Pokazalo se da su učitelji s više radnoga staža i manje školske spreme (tj. višom, u odnosu na one s visokom) – tradicionalniji; smatraju, primjerice kako autori tekstova za učenje čitanja moraju biti isključivo poznati hrvatski dječji pisci te kako tuđice valja potpuno izbjegavati. Nije moje područje ali dok sam gledala Sulejmana, svako malo bi me iznenadila neka naša turska riječ: čaj, pidžama, jastuk, pamuk... Šta nisu Turci mogli smisliti neku svoju riječ?-) Odnosno, što mi sad da radimo kad neki misle kako tuđice treba potpuno izbjegavati?? Ispodglavno držalo? (Ne valja; na jastuku se i sjedi☺.)

Kad nam je stigao članak **Jasmine Vrkić Dimić** *Problem digitalne podjele*, pomislila sam da je – zalutao k nama. A kad sam u prvoj rečenici pročitala kako se tu razmatra planetarno prisutan problem, najprije mi je palo na pamet globalno zatopljenje i emisija CO₂☺. Ipak nije to. Neću vam ni reći što jest. Ali članak ipak jest naš i važan je za sve nas u odgoju i obrazovanju.

Marija Lorger i **Zdenko Braičić**, integrirano su, na konkretnim primjerima, prikazali neka organizacijska rješenja integrirane nastave *Prirode i društva* i *Tjelesne i zdravstvene kulture* u nižim razredima osnovne škole. Zajednička im je tema: orijentacijsko trčanje u prostoru. Trčanje *učenika*, da ne bi bilo zabune.

Snježana Šušnjara, kolegica nam iz Sarajeva, napisala je zanimljiv članak o školovanju ženske djece u Bosni i Hercegovini u doba Austro-Ugarske. Uglavnom, lokalno stanovništvo nije odobravalo školovanje ženske djece, a niti Monarhija nije

bila sklona školovanim ženama: u nastavnom planu i programu dominiraju ručni rad i predmeti vezani za kućanstvo. Djevojci je dovoljno da se (dobro) uda. Ako je baš navalila sa školovanjem, pa npr. postala učiteljica, smije se udati samo za učitelja. Inače, ostaje bez posla. (Dobro da je taj zakon ukinut; više baš i nema toliko učitelja za koje bi se učiteljice mogle udati☺.)

Napredak je značajan dio hrvatske pedagoško književne baštine: nezaobilazan izvor znanstvenih i stručnih informacija svima koji se bave prosvjetom i školstvom ili to namjeravaju; svim „učiteljima, odgojiteljima i prijateljima mladeži“. U razdoblju od 1976. – 2010. godine objavljeno je u njemu ukupno 2698 bibliografskih jedinica. A **Vladimir Strugar** ih je sve lijepo razvrstao pa smo dobili jasnu i preglednu strukturu koja osigurava brzo pretraživanje, snalaženje i nalaženje potrebnih nam naslova. Autori prethodnih bibliografija su: **Emil Paravina** (1946. – 1975.), **Antun Tunkl** (1946. – 1955.) i **Josip Klobučar** (1859. – 1909.). Ajme, pa fali nam razdoblje od 1910. – 1945.

U prošleme smo se broju oprostili od Stjepana Cipeka, a u ovome se Sofija Vrčelj prisjeća, također ove godine preminuloga, kolege **Marka Mušanovića**. Navodi pritom njegove doprinose razvoju i kvaliteti hrvatske pedagoške teorije, poslove kojima se bavio te „brojkama i slovu neuhvatljive“ stvari koje su „zapisane u srcima svih onih koji su ga poznavali i s njime surađivali“. Baš lijepo.

Broj završavamo s opširnim vijestima iz HPKZ-a: ove je godine bila i izborna skupština pa je to prigoda za inventuru, te sa sadržajem godišta. Kako samo lete te godine... Sretno vam bilo – štogod da slavite ili ne slavite.

Dubravka Miljković

